

Helsingin juutalainen seurakunta
Malminkatu 26, 00100 Helsinki

Valtionvarainministeriö
00023 VALTIONEUVOSTO

Lausunto koskien selvitysmiehen luonnosta hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta

Viite: Lausuntopyyntö VM064:01/2012

Helsingin juutalainen seurakunta on yksityinen opetuksenjärjestäjä, joka ylläpitää Helsingin Juutalainen Yhteiskoulu -nimistä peruskoulua. Siksi seurakunta ottaa tässä lausunnossaan kantaa hallituksen esitykseen vain koulun ylläpitäjän näkökulmasta. Keskitymme tuomaan esiin valtionosuusjärjestelmän uudistuksen vaikutuksista pienen yksityisen koulun rahoitukseen.

Helsingin Juutalainen Yhteiskoulu on suomenkielinen yksityinen peruskoulu, joka on aloittanut toimintansa 15.11.1918 Judiska Samskolan i Helsingfors – nimisenä. Perusopetuksen lisäksi koulun erityisenä koulutustehtävänä on juutalaisen uskonnon ja perinteen sekä heprean kielen opetus, joidenka tavoitteena on vahvistaa oppilaiden juutalaista identiteettiä. Lukuvuoden 2004 – 2005 alusta kouluun on liitetty myös esiopetus, kun Helsingin juutalainen seurakunta sai esiopetuksen järjestämisluvan. Lupa muuttui pysyväksi vuonna 2009. Koulun lisäksi seurakunta ylläpitää muun muassa synagogaa, lasten päiväkotia, vanhusten hoivapalvelua, hautausmaata sekä huolehtii muista seurakuntalaisten tarvitsemista palveluista. Synagoga on valmistunut vuonna 1906 ja seurakuntakiinteistö vuonna 1961.

Koulun rooli maahanmuuttajien kotouttajana ja integroijana suomalaiseen yhteiskuntaan on merkittävästi lisääntynyt 1990-luvun puolivälistä lähtien. Kuitenkin kaikki päättötodistuksen koulusta saaneet on saatu ohjattua jatko-opintoihin, suurin osa lukiokoulutukseen ja loput ammatillisiin opintoihin. Koulupudokkaita ei ole ollut yhtään. Koulu on vuosikymmenten saatossa onnistuneesti integroinut niin syntyperäiset Suomen juutalaiset kuin maahanmuuttajataustaisetkin juutalaiset osaksi suomalaista yhteiskuntaa.

Saavutusta voi pitää hyvänä sillä esimerkiksi lukuvuonna 2013–2014 perusopetuksen 78 oppilaasta 53:lla ja esiopetuksen 14 oppilaasta seitsemällä ovat molemmat tai jompikumpi vanhemmista ensimmäisen polven maahanmuuttajia. Vastaavasti perusopetuksessa vain 14 oppilaalla ja esiopetuksessa seitsemällä suomi on ainoana kotikielenä.

Voidakseen saavuttaa asetetut tavoitteet, on koulu ylläpitäjän tuella panostanut voimakkaasti niin juutalaisaineiden opetukseen kuin oppilaiden erilaisiin tukitoimiin. Koulu on onnistunut tukitoimilla kuntouttamaan useita erityisopetusta saaneita oppilaita takaisin normaaliopetuksen ryhmiin ja normaalin yhteishaun kautta jatko-opintoihin. Pienet opetusryhmät ja erityisopetuksen kaltaiset tukitoimet ovat mahdollistaneet monen sellaisen oppilaan, joka muuten olisi määritelty erityisoppilaiksi, pitämisen mukana tavallisessa opetusryhmässä. Oppilashuollon ja erityisopetuksen aiheuttamat menot ovat vuonna 2014 jo lähes 110 000 euroa.

Vuosina 2009–2012 seurakuntakeskuksessa toteutettiin välttämätön peruskorjaus, jonka kustannukset nousivat lähes 5 milj. euroon. Korjattujen tilojen suurin käyttäjä on koulu. Korjaus rahoitettiin suurimmaksi osaksi lainanotolla. Lisäksi seurakunnan taloutta kuormittavat vielä aikaisempien vuosien synagogan sisätilojen restauroinnin ja hautausmaan laajennushankkeiden kustannukset.

Helsingin juutalaiseen seurakuntaan kuuluu noin 1050 jäsentä, joista seurakuntamaksua – vastaa kirkollisveroa - maksavia on noin 800. Seurakuntamaksuja seurakunta on budjetoinut saavansa vuonna 2014 noin 430 000 euroa.

Nyt kaavailtu uusi malli pienentää koulun saamaa kotikuntakorvauksiin perustuvaa osuutta. Merkittävä syy tälle on se, että koulu on yhtenäinen peruskoulu, jossa n. 2/3 oppilaista on alakoululaisia. Korotettu 1,61 % kerroin ei korvaa perushinnan laskun myötä tapahtuvaa avustusvähennystä. Tilanne ei tästä syystä myöskään parane vaikka koulun oppilasmäärä selvästi nousisikin. Suhteessa vielä enemmän koulu häviää esiopetusikäisten kohdalla. Uuden esityksen mukaan koulun perustuki vuoden 2014 osalta on 635 517 euroa ja uusi laskettu tuki 611 748 euroa, eli - 23 770 euroa. Vaikka summa ei rahallisesti vaikuta suurelta, on se koulun kokonaisbudjetin kannalta merkittävä. Erityistehtävästään johtuen koulun mahdollisuus oppilaiden ottoon on rajattu. Muista yksityiskouluista poiketen koulun ylläpitäjä rahoittaa koulua jo nyt vuodesta riippuen 200 000- 300 000 euroa. Vaikka ylläpitäjän % -osuus nykyisellä n. 20 % tasolla ei vielä ole suhteessa samalla tasolla kuin peruskunnilla, on muistettava, että summa vastaa 50–70 % koko ylläpitäjän veronkeruuseen verrattavista tuloista. Jos edellä esitetty summa siirtyy ylläpitäjän rahoitusvastuulle, tarkoittaa se noin 10 % kasvua rahoitustarpeeseen. Jo nyt koulun ylläpito mahdollistuu käytännössä erikseen myönnettävään harkinnanvaraiseen avustukseen, jonka summaksi on esimerkiksi vuonna 2014 budjetoitu yli 400 000 euroa.

Helsingin juutalainen seurakunta toivoo, että nyt tehtävään lakimuutokseen voitaisiin rakentaa sisään jokin sen kaltainen muuttuja, että pienten erikoistehtäviä hoitavien koulujen rahoittaminen voitaisiin tehdä pitkäkestoisemmin kuin vuosittain anottavan harkinnanvaraisen tuen kautta.

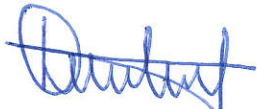
Edellä esitetystä johtuen Helsingin juutalainen seurakunta pitää myös erittäin tärkeänä, että:

- uudessakin mallissa säilyy mahdollisuus harkinnanvaraiseen lisätukemiseen.
- valtio maksaa edelleen kotikuntakorvauksen suoraan opetuksenjärjestäjälle clearing-periaatteella.
- kotikuntakorvauksen tulee olla jatkossakin oppilaskohtainen. Oppilaskohtainen rahoitus turvaa oppilaiden vapaata hakeutumista. Tällä varmistetaan rahoituksen kohdentuminen oikein.
- yksityisten koulujen kotikuntakorvausta ei leikata. Uusien, vuoden 1998 jälkeen perustettujen yksityiskoulujen 10 % pienempi kotikuntakorvaus ei ole kohtuullinen, eikä tasa-arvoinen näissä peruskouluissa opiskelevien oppilaiden kannalta. Leikattu summa on kokonaisuudessaan noin 850 000,- euroa, mikä perusopetuksen kokonaiskustannuksista, 4,4 mrd. euroa, on häviävän pieni summa. Leikkauksen kohteena oleville kouluille summa on kuitenkin merkittävä.
- yksityisten ja kunnallisten opetuksen järjestäjien kouluja tuetaan tasa-arvoisesti. Molempien ylläpitäjien koulujen tehtävät ovat käytännössä samat. Näkemyksemme mukaan julkisessa rahoituksessa pelkkään ylläpitäjämuotoon perustuva rajausta, joka kohdistuu vain yksityisiin opetuksen järjestäjiin, loukkaa yhdenvertaisuutta ja on kyseenalainen myös Euroopan unionin kilpailuoikeudellisen sääntelyn mukaan.

- myös yksityisten opetuksenjärjestäjien koulujen perustamis-, ylläpito- ja peruskorjaushankkeita voidaan erikseen rahoittaa valtion toimesta. Perustamishankkeiden harkinnanvaraisen rahoituksen siirtäminen kuntien valtionosuusrahoituksen osaksi jättää yksityiset opetuksenjärjestäjät ilman ao. rahoitusmahdollisuutta. Perustamishankerahoitus on tarpeellinen myös yksityisille opetuksenjärjestäjille, jotka ylläpitävät omia kiinteistöjään ja rakentavat uusia koulurakennuksia koulutoiminnan niin vaatiessa.
- uuteen malliin siirryttäessä on käytössä viiden vuoden siirtymäaika.

Allekirjoitukset

Helsingissä 4. päivänä huhtikuuta 2014

Dan Kantor
Hallintojohtaja
Helsingin juutalainen seurakunta

Daniel Weintraub
Rehtori
Helsingin Juutalainen Yhteiskoulu